

Volem parlar del celibat

Dm, 12/10/2021 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

En l'últim número de la nostra revista vam parlar de l'amor fidel, l'amor compromès i extensiu, que no es detura davant la pròpia emotivitat sinó que fa camí més enllà, seguint les petges d'un Déu que, en el Crist, ha mostrat com ens estima. Ara, voldríem complementar aquella primera reflexió amb un segon punt: l'amor gratuït, l'amor propi de la persona, home o dona, que opta per projectar la seva vida cap a una munió de persones, però excloent positivament que n'hi hagi una de distinta i única en relació a les altres. Volem parlar del celibat.

Tot que el terme "celibat" ve de caelebs (= 'solter'), aquell que no s'ha casat, que està sol, sense parella, cal dir que un cèlibe no és el qui s'ha quedat solter sinó el qui ha decidit quedar-s'hi com a resposta a una crida específica de Déu. Aquesta decisió, l'ha presa, per tant, renunciant al matrimoni, és a dir, a no conviure amb una altra persona de manera total i plena, integrant en aquesta relació els àmbits més personals i íntims d'un mateix. Ara bé, el cèlibe renuncia al matrimoni, a l'escalf i al suport d'una persona, però no renuncia en absolut a l'afecte de moltes persones. Més encara, viure aquest afecte gratuït i generós justifica la decisió de no casar-se i, per tant, renunciar a la pràctica de la sexualitat. Jesús ho formula així: "N'hi ha que es fan eunucs a ells mateixos per causa del Regne del cel" (Mateu 19,12).

Aquesta frase té indubtables ressons autobiogràfics. Jesús entén la seva missió en relació a l'Evangeli del Regne, la realitza de manera absoluta i convida els seus deixebles a fer el mateix. En Lluç 18,29 llegim: "Tothom qui pel Regne de Déu ha deixat casa, muller, germans, pares o fills...". No es tracta tan sols de deixar de no tenir muller i fills, sinó també de resituar la pròpia família (pares i germans) i el propi domicili (casa). Quan hi ha en joc el Regne, família i casa passen a un segon lloc i, si perd diverses raons es mantenen, no poden erigir-se en absolut. La primacia és de l'amor gratuït, no de la família (la que es té o la que es podria tenir) ni dels béns. El celibat és, en darrer terme, un acte de gratuïtat en el qual la persona s'hi implica del tot i que afecta tots els aspectes de la vida. Per això, en la continuació del text citat ara mateix, Lluç 18,30, Jesús fa una afirmació sorprenent sobre allò que el cèlibe troba després de deixar família i casa: "... rebrà molt més en el temps present i, en el món futur, la vida eterna". Qui viu en la gratuïtat, viurà en la companyia, no estarà condemnat a la solitud i tindrà el que necessita. Aquesta és la promesa de Jesús.

Aquesta promesa, doncs, no es contraposa amb una altra promesa, la de Déu, que diu: "No és bo que l'home estigui sol" (Gènesi 2,18). El celibatari no és un solitari. Deixa una cosa bonica com és l'amor eventual d'una muller i els fills que en puguin sortir, no s'aferra als béns d'aquest món, no queda atrapat per la seva família d'origen. El cèlibe no opta en cap cas per la solitud. Ni l'eremita està sol. Té qui li dona suport, espiritual o físic, és un fill de l'Església dins la qual ell viu la seva vocació particular. El cèlibe ha llegit el doble manament de l'amor i desitja viure'l profundament. Viu l'amor a Déu, que és el fonament de l'edifici, i viu l'amor als altres, que és la construcció que es va aixecant. No hi ha casa sense fonaments ni hi ha edificació sense pisos. I, com més alta sigui la casa, més aquesta es veurà, de manera semblant a la llum posada dalt d'una muntanya, que és visible a tothom quan es fa fosc. L'amor als altres és una condició necessària per a poder dir que

s'estima Déu.

En aquest sentit, es pot dir que el gran instrument és l'amistat, tant per als qui són cèlibes com per als qui no ho són. L'amistat és l'expressió senyera de l'amor al proïsme. Mai no queda reduïda a algú o alguns –el petit grupet. En el manament de l'amor, tal com es llegeix en Lluç 10,25-37, l'altre és el qui està ferit i jeu a la vora del camí, però l'altre és també l'estranger que deixa de seguir la seva ruta i es detura per actuar de manera misericordiosa envers un desconegut. El cèlibe no està maridat amb el temple i el seu culte, com mostra el fet que el sacerdot i el levita passin de llarg, sinó que està maridat amb la compassió i actua gratuïtament com el samarità. El celibat passa pels pobres i pels malalts, perquè parteix del manament de l'amor i s'expressa amb l'amistat. En virtut d'aquesta amistat els altres "entren" dins un mateix i passen a ser els propis fills, pares, mullers o germans. L'amistat amb els pobres, viscuda dins l'Evangeli del Regne, és la manera, potser la més segura, de guardar el celibat. Francesc, als defores d'Assís, va abraçar el leprós i, també vora la ciutat, va trobar-se amb Jesús crucificat a l'església de sant Damià. Aquí comença la transformació interior de Francesc, pobre, cast i humil, i alhora creador d'unafaternitat de germans i germanes. Jesús i els pobres són el fonament de la seva opció de vida.

Ser cèlibe no és limitar-se sinó eixamplar, no éstancar-se sinó expandir-se i créixer. I és que el celibat és per damunt de tot una crida de Déu, no una disciplina derivada d'una norma canònica. El Cardenal de Bolonya, Matteo Zuppi, ha escrit que el cèlibe ha de ser una persona plena de cordialitat, que sàpiga estimar amb tendresa i afecte. Ser cèlibe no és quedar-se en el terreny d'una solitud mal païda, no és sentir-se amargat per una opció que es viu malament, no és experimentar el desencís d'una "càrrega". La persona que escull el celibat refiat de la paraula de Jesús experimenta la llibertat d'unatria, i d'una tria que no coneix fronteres. Viu el celibat sense imposicions el qui ha entrat en el camí de l'amor ofert, regalat. No hi ha afirmació més impròpia que parlar del celibat en termes d'obligació. Ningú no està obligat a estimar. L'amor, per definició, és voluntari i lliure, gratuït. Cert que hi ha una disciplina canònica sobre el celibat, però el celibat no es pot sostenir si tan sols és una norma, si no és quelcom que s'assumeix personalment, com una opció de gratuïtat.

La pregunta és sobre els mitjans que ajuden a viure el celibat com una opció d'amor. Començo amb una observació elemental en forma de consell: "viu el celibat com si estiguessis casat". El cèlibe no pot covar dins seu un sentiment d'infelicitat pel fet de no haver-se casat, exactament igual com si un casat o casada se sentissin infeliços pel fet d'haver-se unit amb un marit o una muller que no omple el seu cor. Per tant, el celibat no pot ser viscut com una mancança, malgrat les temptacions que sotgen la persona i que poden fer-li creure que ser cèlibe ha estat un error. L'error és viure sense sentir l'amor ni l'afecte, és trobar-se immers en la fredor i no adonar-se que aleshores es buscarà una alternativa que suposarà de facto un retrocés existencial.

Òbviament, com diu sant Pau, "val més casar-se que cremar-se" (Primera carta als Corintis 7,9). Si no es pot sostenir una situació i s'ha de viure malament, convertint el ministeri ordenat en una càrrega insuportable, val més prendre muller o marit. Si un home o una dona consagrats a Déu no poden suportar la seva condició de cèlibes, han d'emprendre un altre camí a la vida. Cal evitar situacions en les quals es recorre a succedanis –imatges, per exemple– per a mantenir un celibat fragilitzat, i per damunt de tot cal estar alerta a no caure en el pou dels abusos de

qualsevol tipus, sobretot amb infants i joves, que redueixin el celibat a una caricatura.

D'acord amb una història bimil·lenària de cristianisme, tant a Orient com a Occident, cal afirmar que el celibat pel Regne de Déu és una opció que no trenca l'estabilitat ni la serenitat de la persona, sinó que transforma la seva vida i en reforça l'opció de servei a Déu i a la humanitat. Aprofundir en les paraules de Jesús sobre el servei ("jo, enmig de vosaltres, soc com el qui serveix", Lluç 22,27) és una manera d'enfortir la gratuïtat que caracteritza el celibat: el cèlibe és un servidor, com ho va ser el Crist, servent de Déu i dels seus germans, els homes. L'espiritualitat del cèlibe arrenca del servei que es plasma a l'últim sopar en el rentament de peus. El gest gratuït de Jesús és paradigma de tot el que vindrà després.

L'origen d'una vocació al celibat és conseqüència de l'acció de l'Esperit. Ha de ser discernida i aollida per l'Església, si bé el seu origen es troba en un do rebut que ve de més amunt. La vocació, però, no camina tota sola, no es desenvolupa tota sola. Ben al contrari, sense l'escalf de l'Església podria fins i tot descarrilar. El celibat es viu a l'interior de la comunitat cristiana, dins una comunitat sòlidament assentada sobre l'Evangelí i on es practica la fraternitat. El celibat és antitètic a l'individualisme perquè no el poden viure ni els solitaris ni els autosuficients. Calen, doncs, comunitats on l'individualisme i el consumisme i, sobretot, la distància espiritual siguin vençudes. Dins d'elles el celibat serà vist com un do, com una ofrena generosa, com un acte gratuït, que esdevé un gran do per a tota l'Església i fins i tot per a tants petits del Regne. El celibat és un bé espiritual, particularment en el temps nou que s'ha obert arran de la pandèmia, en el qual alguns han quedat tancats en les seves cabòries i altres han emprès escapades sense fre. El celibat és una profecia davant l'enaltiment del sexe com a valor imprescindible, davant la recerca del diner i del benestar com a única font de felicitat. Ser cèlibe és una opció idònia per a aquell o aquella que vol oferir la vida generosament, amb un amor que no es posa cap frontera.

Armand Puig i Tàrrach

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià